

“Takva je Saranza: okamenjena na obodu stepe, zastala u dubokom čuđenju pred beskrajem koji se otvorio ispred njenih vrata. Ulice vijugave, prašnjave, sve same uzbrdice ka brežuljcima, drveni plotovi pred zelenilom bašta. Sunce, dremovni predeli.”

“I kuća moje bake se nalazila na mestu zvanom Zapadni proplanak (Zapad -Evropa –Francuska)”.

Tako je Andrej Makin, pišući knjigu “Francusko zaveštanje” opisao Saranzu, gradić u sibirskoj stepi. Pisac ove knjige nije ni slutio da će njegova sećanja na detinjstvo i čudesan život njegove bake Šarlote, probuditi kreativne fantazije jedog profesora, koji će svoja duboko urezana osećanja uspeti da prenese na svoje đake, učenike srednje škole.

Ljubica Buba Rajković, profesor južnoslovenskih jezika i književnosti, više od 25 godina radi kao vaspitač u Domu učenika srednjih škola “Brankovo kolo” u Novom Sadu. Posao vaspitača u srednjoškolskom domu podrazumeva kompleksnu brigu o grupi od 30 učenica različitih srednjih škola, iz čitave Srbije. “Brankovo kolo” je muško - ženski dom, internatskog tipa, u kojem vaspitač predstavlja sponu između razrednog starešine i roditelja. Vaspitač je taj koji prati školske uspehe i rešava školske probleme dece, vodi računa o izostancima, preživljava sa njima prva emotivna iskustva, ukoliko, učestvuje u njihovom odrastanju.

Pored redovnih obaveznih, usmerenih i tematskih segmenata rada sa svojim štičenicama, Ljubica Buba Rajković se najudobnije oseća u ulozi kreatora novih, pionirskih projekata, što je uglavnom ispunjava radom u okviru dramske sekcije, koju je, sa velikim uspehom, vodila do prošle godine. Vođena, samo njoj svojstvenim entuzijazmom, sa decom čiji talenat nije presudan za članstvo u sekcijama, već puka želja, ostvarila je brojne uspehe. Za Domijade, tj. takmičenja domova u kulturno umetničkom stvaralštvu, uradila je predstave klasičnog repertoara velikih pozorišnih kuća. Tako su se na Domijadama mogle videti: “Prosidba” i “Medved” A. P. Čehova, “Porfirogeneza”, prema tekstu Đorđa Milosavljevića, jednočinke “Mala” i “Čizme” od Petra Petrovića Pecija, “Paviljoni” Milene Marković, “Porodične priče” i “Skakavci” Biljane Srbljanović, “Čelava pevačica”, Ežena Joneska, i sve to prilagođeno uzrastu, pomerenom u savremeni trenutak, čitljivo. Predstave u njoj režiji su uvek bile nagrađene i zapažene, a vrlo često učenici su dobijali posebna proznanja za najbolje muške i ženske uloge. Iz njene dramske sekcije izašao je student Akademije dramskih umetnosti, Milan Novaković, Verica Zubović, naš poznati sopran. Ove godine, Ljubica je odlučila da prihvati novi izazov u ispunjenju slobodnih aktivnosti dece, odlučivši se da vodi Kreativnu sekciju. Povod i inspiracija za njenu odluku bila je knjiga autora Andreja Makina, “Francusko zaveštanje”. Pročitavši delo, došla je na ideju da to odlično štivo, koje je u njoj izazvalo duboke emocije, podeli sa decom.

-Čitajući i razgovarajući o knjizi, Ana Kostić, Ana Pavlinji, Leona Kamraš, Sara Blažić, Brankica Paroški i Milica Popin, koje su radile u sekciji, mnogo su naučile o Sibiru, kako izgledaju kuće i sibirski priroda, o istoriji Rusije i šta se sve tamo dešavalo. Priča o Saranzi, "tom malom uspavanom gradu, izgubljenom usred stepe" i raspolućenosti njenog autrora, između francuskih priča i francuskog života i ruske realnosti, je toliko dojmljivo opisana da su je moja deca odmah prihvatila, razumela lepotu priče, pa smo odlučile da je na neki način materijalizujemo. Pričali smo o Francuskoj i Parizu, sanduku punom isečaka iz novina greškom ponetom iz Pariza umesto sanduka sa garderobom. I upravo ti zalutali zapisi bili su teme beskrajno dugih pripovedanja, podsetnik i vodič u letnjim mesecima putovanja lepe Fransuskinje Šarlote, na koje je vodila svoje unuke, Andreja i njegovu sestru. Baka Šarlota je rođena 1903. godine, te je igrom usuda svoje generacije, doživela i proživela dva svetska rata i teška poratna razdoblja. Prvi svetski rat je Šarlotu zatekao u Francuskoj, ali odmah po njegovom završetku ona je krenula na put bez povratka, u Rusiju, kako bi pronašla majku. Na putu, koji je često prelazila pešice, biva svedokom razaranja, spaljenih gradova i sela, bolesti... Albertina, Šarlotina majka, koju je ljubav dovela u Sibir, znala je da kaže. "Takva je ova zemlja. Lako se u nju uđe, ali se iz nje nikada više ne izlazi..." Šarlota je to iskusila na svojoj koži. "Šarlota je uprkos tragedijama i teškoćama, ipak ostala iznad svega što se događalo oko nje i uzdignute glave je prihvatila sve te nevolje, živeći svoj život, gotovo iz inata...", dane provodeći u neprekidnoj borbi za život svoje dvoje gladne dece. Baka je svake večeri svojim unucima tokom letnjih meseci na balkonu svoje sibirski kuće, pogleda usmerenog u beskrajnu stepu, koja okružuje grad Saranzu, pričala o Francuskoj iz njenog vremena, Francuskoj s kraja XIX i početka XX veka. "Francuska naše bake, kao maglovita Atlantida, izranjala je iz valova." Nasuprot nje stajala je Rusija "lepa, apsurdna, jedinstvena. Rusija suprotstavljena ostatku sveta svojom mučnom sudbinom". Pripovedajući, baka Šarlota se oslanja na požutele isečke iz novina, porodične fotografije, ali i fotografije ljudi kojima se s vremenom izgubio identitet. Sve te relikvije njenih sećanja nalaze se u "sibirskom kovčegu".

-Andrej Makin je vrstan pripovedač koji na jedan jednostavan način, odličnim stilom pisanja, uspeva da čitaoca uvede u radnju tako da se čitalac nađe tamo. Tako sam se ja, a kasnije i moja deca, našli u Sibiru pored bake Šarlote, u njenoj sibirskoj kući. "Na drugom kraju dvorišta, pokrivenog lišćem lipa i topola, nalazila se velika drvena dvospratnica, sva pocrnela od vremena, sa malim tamnim i sumnjičavim prozorima". Mi smo pokušali da napravimo upravo takvu sibirsku kuću iz koje isijava svetlo koje se vidi i iz Pariza. To svetlo ima višestruko značenje i ono pomaže da lakše nađemo svoju Saranzu, koja ne mora biti u Sibiru. Pokušali smo da osmislimo kuću, jednostavnu i toplu, u kojoj živi sibirski žena, sama, jer joj je muž poginuo u nekom od mnogih ratova. Da bismo to približili i dočarali, zidove kuće prekrili smo citatima opisa Sibira, te Saranze, koja leži negde u toj ogromnoj stepi mirna i čeka. Iza kuće, postavili smo oslikan paravan, kojim smo želeli da dočaramo prirodu Sibira, a cvećem oko Šarlotine kuće, borbu, snagu i lepotu te izuzetne žene. Rad inspirisan ovim Makinovima delom deci se toliko dopao da su posle dva meseca rada, mojih šestoro kreativaca, izrazili želju da učestvuju u sledećem projektu.

-U Zrenjaninu smo na Domijadi ovim projektom osvojili Prvu nagradu, a sledeća stanica je Niš, rezervisan samo za najbolje kreacije iz čitave Srbije. Meni je lično drago što sam ovim projektom prenela na decu nešto zaista lepo, plemenito i duboko, što će se razvijati na ovako kvalitetnom sadržaju. Bilo je izuzetno lepo raditi sa njima i volela bih to da radim stalno – poželeva je Ljubica Rajković.

